

crkvi sv. Terezije, koju je Iveković zajedno s Medovićem izveo 1898. i 1899. godine. Likovnim kvalitetom ove slike ulaze u sam vrh Ivekovićevog opusa.

ZBIRKA BAUER I GALERIJA UMJETNINA iz Vukovara izložena je posljednjih nekoliko godina nebrizi, unatoč tome što vrijednošću i bogatstvom fundusa spada u najznačajnije galerije u zemlji. Treba reći da su to likovna dijela s područja Hrvatske iz razdoblja prve polovine 20. stoljeća. Iz bogatog galerijskog fundusa je Mirjana Zajec-Vulić izabrala dvije slike Vladimira Becića, to su *Žena s vrčem* (ulje na platnu, 1926) i *Autoportret* (sepija, 1947). Slike su izložene u spomen Vladimiru Beciću u povodu tridesete obljetnice njegove smrti.

GALERIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI iz Osijeka izlaže najviše broj umjetnina. Ove godine navršilo se 30 godina od osamostaljenja Galerije iz zbirke Muzeja Slavonije, i 3 godine od njenog osnivanja. Po vrijednosti fundusa i djelatnosti koju obavlja nadilazi regionalni značaj.

Iz zbirke 18. i 19. stoljeća, koju pretežno čini pokretno slikarstvo, Branka Balen izabrala je za ovu izložbu dva portreta osječkih apotekara Arno iz 1820. godine. Portreti su rađeni u stilu bidermajera. U zbirku su ušli kao poklon iz privatnog vlasništva u dosta lošem stanju, te su restaurirani u Zavodu za rest. umjetnina u Zagrebu prije nekoliko godina. Kako je autor slika nepoznat (kao što je nepoznat veći broj autora umjetnina iz razdoblja 18. i 19. stoljeća na području Slavonije), nalazimo se pred još jednim muzeološkim problemom — atribucijom slika u fundusima naših galerija.

Iz zbirke 20. stoljeća Jelica Ambruš izabrala je slike Vladimira Becića iz osječkog perioda (1911—1913), načivši kraći osvrt na taj period. Dvije slike pripadaju osječkoj Galeriji, jedna je vlasništvo Moderne galerije iz Zagreba a nalazi se kao posudba u stalnom postavu Galerije. Četvrta izložena slika vlasništvo je Muzeja Slavonije iz Osijeka. Slike su izložene u povodu tridesete obljetnice Becićeve smrti; to je još jedno podsjećanje na potrebu izdavanja Becićeve velike monografije. Iz zbirke skulptura Vlastimir Kusik izabrao je dvije spomeničke skulpture: *Spomenik palom ratniku* Roberta Frangeša Mihanovića i *Pabla Picassa* Ivana Sabolića. Prva je skulptura postavljena u dvorištu Galerije, a druga iz fundusa Galerije 1982. godine postavljena na šetalištu uz Dravu i na taj način u javnom prostoru postala trajno dostupna široj javnosti. K tome, Kusik je predstavio i *Mrtvu prirodu* (1976/77) Đure Sedera, skliku koja je

nastala u značajnom i prijelomnom trenutku Sederova stvaralaštva. U fundus je ušla nakon Sederove izložbe u osječkoj Galeriji 1977. godine.

GALERIJA ZODIJAK po izboru Branimira D. Kusika predstavlja se *Fotogramom* Petra Dabca, otkupljenim s izložbe u Galeriji »Zodijak« 1979. godine. Ova je galerija ostala bez izložbenog prostora, jer je srušena zgrada u kojoj se nalazila. Svoju izložbenu djelatnost obavlja sada u nekoliko izložbenih prostora u gradu. Svake godine s izložbi se otkupi nekoliko radova koji se pohranjuju u Galeriji likovnih umjetnosti jer Galerija »Zodijak« nema formiran vlastiti fundus.

Naposljetku može se zaključiti da je ovo sticajem okolnosti postala jedna heterogena problemska izložba u muzeološkom smislu koja, nadamo se, neće samo registrirati probleme već ih prema mogućnostima i rješavati. Uz izložbu je izdan plakat i katalog sa 38 stranica, 12 reprodukcija izloženih umjetnina i predgovorom Predraga Gola, direktora Galerije likovnih umjetnosti.

ABSTRACT

Works of art from the museums and galleries of Slavonija — a second exhibition organized in the Gallery of Visual Arts in Osijek to celebrate International Museum Day

J. Ambruš

This is a review of the 2nd exhibition of the collections of the museums and galleries of Slavonija, prepared to celebrate International Museum Day 1984. Within the conception of the exhibition, the museums and galleries of Slavonija and Baranja were asked to display a number of important artists, with paintings and sculptures from their relevant collections. The selected material dated from the 18th century to the present.

This complex exhibition, in museological terms, not only highlighted but also strove to solve those problems inherent to such an undertaking as best they could. A poster and an extensive catalogue advertised and accompanied the exhibition.

Organizacija učeničke prakse u Tehničkom muzeju u Zagrebu

Željko Jamičić

Tehnički muzej, Zagreb

Jedna od novih aktivnosti u našem radu je organizacija proizvodnog rada za učenike srednjih škola.

U našem Muzeju, zbog specifičnosti materijala koji prikupljamo, postoji stalna potreba za zaštitom građe od korozije ili od truljenja. Vlastitom radnom snagom nismo u mogućnosti, zbog obima ovih i ostalih poslova, obaviti zaštitne konzervatorske radove na većem broju eksponata.

Zbog pomoći u jednostavnijim konzervatorskim zahvatima obratili smo se s ponudom za suradnju Centru usmjerenog obrazovanja »Nikola Tesla« u Zagrebu. Centar školuje učenike za tehnička zanimanja: bravare, tokare, limare, usmjerenje za slabu i jaku struju i tome slično. Ponudili smo školi mogućnost da učenici kod nas obavljaju dio svoje prakse, jer smo smatrali da je njihovom profilu najprimjereniji rad na strojevima i vozilima i da su oni najvještiji u rukovanju alatom. Međutim, odaziva nije bilo.

Tokom rujna 1983. godine, Muzejski dokumentacioni centar organizirao je predavanje na kojem je dr prof. Stransky iz Brna govorio o obrazovanju muzejskih kadrova. Tom smo prilikom razgovarali i o ovoj našoj namjeri. Dr Stransky se vrlo pohvalno izrazio o tome te nam je to dalo poticaja da ustrajemo u namjeri.

Dan-dva nakon predavanja javili su se nastavnici iz Centra za strane jezike, jer je jedan od njih prisustvovao spomenutom skupu rekavši da među njihovim učenicima vlada interes za praksu u našem Muzeju. Ovaj Centar školuje učenike za zvanja inokorespondent i suradnik u odgojno-obrazovnom procesu. Nije ono što smo tražili, ali nije niti prepreka od nekog značaja.

Napravili smo prijedlog programa rada koji je Škola prihvatila i praksa je mogla početi. Početnu namjeru o isključivosti rada na konzervaciji eksponata proširili smo drugim sadržajima. Jedinu ogradu smo stavili oko isplate novčane nagrade. Prema Pravilniku o osnovama i mjerilima za stjecanje i raspoređivanje dohotka i čistog dohotka..., predviđena je isplata novčane nagrade za učenike 3. godine 25%, a za učesnike 4. godine 30% od prosječno mjesečno isplaćenog osobnog dohotka radnika u privredi grada Zagreba u prethodnoj godini. Ili drugim riječima, po učeniku smo trebali isplatiti oko 1500 dinara nagrade, što bi mjesečno iznosilo 15.000 dinara, a to je za naša ograničena sredstva prilično izdvajanje. S obzirom da ne mnoge druge radne organizacije ne isplaćuju novčane nagrade, pitanje je time riješeno.

Općenito, učenička se praksa organizira u tri dijela u tri radne organizacije u trajanju od po tjedan dana. S učenicima se mora razraditi program

proizvodnog rada, osnovne mjere sigurnosti zaštite na radu i opći podaci o radnoj organizaciji: organizacijsko-samoupravljačka i organizacijsko-proizvodna. Učenici su dužni voditi dnevnik proizvodnog rada. Na kraju, odgovorna osoba ovjerava dnevnik i time potvrđuje da je učenik redovito dolazio na proizvodni rad i savladao program.

Učenici su trebali dolaziti na rad onaj tjedan kad su imali školu poslije podne. Grupa je brojila pet učenika, ali se nisu uvijek svi odazvali. Odredili smo taj broj učenika zbog toga da i mi sami možemo savladati preuzetu obavezu i da bolje kontroliramo njihov rad. Radno vrijeme je bilo od 8 do 12 sati, odnosno učenik bi kod nas proveo 20 sati, jer subotom učenici ne rade. Od studenog 1983. g. do lipnja 1984. g. bilo je 8 grupa ili ukupno 32 učenika.

Program rada je u jednom dijelu bio isti za sve grupe, a u jednom se je razlikovao u ovisnosti od tekućih potreba. Sa svima su grupama obrađene slijedeće teme:

1. Razvoj i značaj muzejskih ustanova s naglaskom na tehničke muzeje. Nastanak i djelatnost Tehničkog muzeja u Zagrebu.
2. Obrada muzejskih predmeta i vrste stručne dokumentacije.
3. Pedagoško-andragoški rad. Izložbe i njihovo organiziranje.
4. Protupožarna zaštita i zaštita na radu.
5. Organizaciona struktura Muzeja. Normativni akti i samoupravljanje.

Nosioci tema bili su kustosi, muzejski pedagog, domar (vatrogasni podoficir) i tajnik Muzeja. Teme su obrađivane u vremenskom trajanju od jednog školskog sata, a po potrebi i duže. Nastojali smo da ne zamaramo učenike, te smo se stoga najviše služili zornošću u izlaganju, usporedbama i praktičnim demonstracijama. Pokazali smo im knjige inventara, ulaska i izlaska, inventarne omote. Upoznali smo ih na licu mjesta sa sistemom odlaganja dokumenata i načinom njihove međusobne veze. Detaljno su upoznati s dokumentacijom vezanom uz konzerviranje predmeta. Pokazali smo im sve normativne akte i upoznali ih sa sistemom financiranja Muzeja. Iz protupožarne zaštite smo prikazali niz vatrogasnih aparata i upriličili vježbu gašenja vatre. Nakon ovog dijela se prelazilo na praktičan rad — bilo na konzerviranju eksponata, bilo na pomoći kod postave izložbi. Upute o konzerviranju građe učenicima smo davali na licu mjesta na konkretnim eksponatima.

Nakon završene prakse održali bismo s učenicima završni razgovor. Ispostavilo se da su gotovo iz temelja promijenili mišljenje o muzejima i radu u njima. Šablonizirani stavovi o »hladovini«, dosadi, brisanju prašine, zamijenjeni su saznanjima o zanimljivosti i širokim mogućnostima rada u Muzeju. Učenici su bili zadovoljni što su i oni dali mali doprinos na očuvanju naše tehničke baštine. Svi su učenici redom vrlo pohvalno izrazili o načinu kako su primljeni u Muzeju i s koliko smo pažnje organizirali njihov rad. Istaknuli su da nigdje nisu bili tako dobro primljeni, te nam je ta pohvala bila stimulans za daljnji rad. Iako su svi izjavili da neće svoje zaposlenje potražiti u muzejima, s pažnjom i zalaganjem su obavili postavljene zadatke.

Primjetili smo da manju poteškoću u radu predstavlja česta izmjena učenika i njihovo kratko radno vrijeme. Poslije rada u Muzeju učenici imaju nastavu u školi, ali ih taj tjedan nastavnici ne ispituju. Zbog toga se je teže s njima upuštati u veće zahvate, ali to je objektivna okolnost. I jedna usputna primjedba — bez obzira na njihov vanjski izgled, svi su učenici bili izuzetno disciplinirani.

Na kraju, zašto to uopće radimo? Ne možemo ovaj posao ni u kojem slučaju nazvati »obrazovanjem muzejskih kadrova«, ali da je ovo prilog obrazovanju učenika i da im time proširujemo horizonte, u to nema sumnje. Ovim načinom želimo također proširiti i krug prijatelja muzeja, od kojih bi i Muzej danas-sutra imao korist. Naravno, to nam neće sa svim učenicima uspjeti, ali ako uspijemo kod polovice, dovoljno je. Za desetak godina njihov će se broj popeti na stotine, pa je to u odnosu na današnje stanje mnogo. Sve smo učenike uvrstili u naš adresar, te ih pozivamo na sve naše akcije i tako nastojimo održati vezu.

I nama samima, radnicima Muzeja, ovo će iskustvo koristiti jer je to jedno novo područje rada, iz kojeg će nastati, nadamo se, nova kvaliteta.

ABSTRACT

The organization for student practice in Zagreb's Technical Museum

Ž. Jamičić

The author describes the museum's new project — the organization of secondary school students' practical work in the museum. This is organized in three parts, each lasting one week. The pupils learn about the museum, its program and about the basic precautionary measures concerning safety at work.

Muzeji Kine

Jadranka Vinterhalter

Muzejski dokumentacioni centar,
Zagreb

Muzejski dokumentacioni centar, u suradnji s Muzejskim prostorom, organizirao je susret s kineskim stručnjacima koji borave u Zagrebu u povodu izložbe *Drevna kineska kultura*. Susret, održan 15. 10. 1984. u Muzejskom prostoru, bio je namijenjen prvenstveno muzejskim radnicima i, naravno, širokoj publici, da bi se upoznali s muzejima Kine o kojima ni u dnevnoj štampi niti u stručnim časopisima ne dobivamo dovoljno informacija.

Izlaganje je započeo Jang Wehne, istraživač u Muzeju kineske povijesti u Pekingju, koji je u uvodu svog predavanja dao nekoliko informacija o historijatu muzeja u Kini. Do 1949. godine u Kini jedva da je bilo muzejskih ustanova — svega desetak, i to u velikim gradovima: Pekingju, Šangaju itd. Sama riječ *muzej*, na kineskom jeziku, među kineskim narodom, nije imala nikakvo značenje. Premda su brojke nepouzdana, može se reći da danas postoji više od 400 muzeja u Kini, uključujući tu i izložbe koje se otvaraju uz arheološke lokalitete (ukoliko uspunjavaju i druge, muzeološke uvjete). Međutim, ovaj je broj nedovoljan s obzirom na mnogoljudnost Kine. Uloga muzeja danas postaje sve važnija u procesu obrazovanja, muzeji stižu sve veću publiku, pa su i zahtjevi koji im se postavljaju sve veći. Prema vrstama, muzeji u Kini mogu se uglavnom podijeliti na:

- povijesne muzeje, kojih ima najviše;
- muzeje vezane za historijske događaje iz kineske revolucije ili su osnovani u čast pojedinih ličnosti kineske revolucije;
- muzeji vezani za arheološka nalazišta;
- vojni muzeji;
- specijalizirani muzeji kojih je najmanji broj.

Povijesni muzej je tip ustanove koja prevladava, a s druge strane osjeća se potreba za otvaranjem specijaliziranih muzeja. Upravo se sada u Kini vrše pripreme za otvaranje niza muzeja specijaliziranog tipa koji bi se bavili lokalnom poviješću pojedinih pokrajina.

U Pekingju danas ima oko desetak muzeja. Njihova organizacija, način funkcioniranja i aktivnosti međusobno